

Realnost lokalnih elektronskih medija

“Slaba održivost, siromašni novinarski i rukovodstveni standardi, predstavljaju nedostatak u programu.” Ovi zaključci Analize lokalnih elektronskih medija na Kosovu, koju je nedavno objavio OEBS na Kosovu, ukazuju na katastrofalnu situaciju u ovom sektoru. Ipak, “nije sve negativno”, navodi medijski analitičar Eberhard Laue. Izveštaj je jedinstven u polju razvoja medija na Kosovu i odmah je postao široko upotrebljavana strategija za međunarodne i nevladine organizacije.

Julius Bot, OEBS

Nasilje u martu 2004. bilo je destruktivno i smrtonosno. Za to su u velikoj meri bili optuživani mediji – makar kada je u pitanju nivo naprijateljstva i krvoprolića. Identifikovano je neodgovorno izveštavanje i Privremeni medijski komesar, kao regulatorni organ za medije na Kosovu, kaznio je elektronske medije novčanim kaznama. Ipak, izveštaji eksperata i institucija takođe pokazuju da se veoma malo zna o lokalnim medijima.

Postavljena su pitanja: Ko stoji iza ovih lokalnih radio i TV stanica? Kakva je struktura njihovog programa? Kakva je njihova finansijska situacija? Opšti upitnik sadrži oko 150 tema koje su usredsređene na slobodu medija i pristup informacijama. Prvo je zasnovano na pretpostavci da sloboda medija ne zavisi samo od odgovarajućeg političkog okruženja. Oni takođe treba da su i ekonomski stabilni kako bi, što je više moguće, bili nezavisni od uticaja sa strane. Na kraju pažnja je usredsređena na građane i njihovo pravo da budu informisani o svim događajima i procesima o društvu u kome žive.

Kako bi ispunili izazovni zadatak, Eberhard Laue, analitičar za medije, je posetio svaku

Mediji na Kosovu imaju teškoća da pokriju operativne troškove, pa samo mali broj njih može sebi priuštiti savremenu opremu.

U ovom broju:

Obuka TV novinara u Gnjilanu	str. 3
Kosovski Savet za štampane medije	str. 5
Intervju sa Robertom Žiletom	str. 6 i 7
Mreža KOSMA	str. 8
Vesti is kancelarije OEBS u Lipjanu	str. 11-15

stanicu pojedinačno, uz pomoć Šprese Mulići, Donike Šahini, Srdana Pupovca i drugih kolega iz kancelarija Misije OEBS. Pored toga zatraženo je mišljenje predstavnika građanskog društva, opštinske administracije i običnih građana. “Hteli smo da znamo pravo stanje,” kaže Angela Tenbruck, lider Tima za podršku medijima. “Iako su eksperti i pre posećivali veliki broj stanica, niko od njih nije uspeo da uradi potpunu analizu za čitav sektor.”

Odgovori su bili obeshrabrujući. “Većina radio i TV stanica ne radi u skladu sa svojom prijavom za dozvolu, 61 posto medija nije u mogućnosti da pokrije troškove kroz svoje prihode, a 44 posto kaže da se više od polovine njihovih radnika promenilo u poslednjih 6 do 12 meseci” sumira Laue. Kao vrhunac toga, slušaoci su izrazili veliko nezadovoljstvo u vezi kvantiteta i kvaliteta lokalnih vesti.

Razloga za takvu situaciju ima mnogo. Kao prvo, nedavna istorija Kosova. Veoma

malo kosovskih Albanaca je radilo u medijskom sektoru između 1990. i 1999. Mediji u vlasništvu Kosovskih Albanaca nisu ni postojali. Nakon 1999. ovaj vakum je veoma brzo ispunjen. Neke stanice nisu uopšte ni tražile dozvolu te je, kada je u junu 2000 formiran Privremeni medijski komesarijat, medija bilo kao pečuraka posle kiše.

Većina stanica je imala isti cilj: “informisanje javnosti” i to je u većini anketa bilo navedeno kao glavna motivacija za emitovanje programa. “U mnogim slučajevima ovo je ostalo samo kao želja” smatra Laue. 79 posto vlasnika nikada nije bilo uključeno u bilo kakav posao ili je imalo drugog rukovodećeg iskustva. Da ne spominjemo da je rukovođenje medijima totalno druga priča. 59 posto njih nikada nije radilo u novinarstvu pre njihovog medijskog angažmana.

Posledice ovog ograničenog znanja su ozbiljne. “Većina stanica sanja o dozvoli za

Sven Lindholm
portparol Misije OEBS-a na Kosovu

Dragi čitaoci,

Početkom 2000. godine OEBS-ov Predstavnik za slobodu medija objavio je istraživanje Marka Tompsona o međunarodnoj pomoći medijama na zapadnom Balkanu. U delu tog izveštaja koji se odnosi na Kosovo kaže se: "UNMIK je poslat u informativni i pravni vakum" i "do jeseni (1999.) medijski prostor je već bio ispunjen, čak i prepunjen." U doba kada je vršena ova analiza postojalo je samo pet ili šest dnevnih listova, različiti magazini, oko 40 radio stanica, ali malo televizija.

U toku sledeće godine broj elektronskih medija se naglo povećao. Širom Kosova postojalo je više od 100 stanica. U tehničkom smislu ovaj rast je bio slučajan, a izgleda da je mnoge, uključujući i međunarodne donatore, manje brinuo sadržaj programa, a više činjenica da se nešto emituje.

Vremenom, elektronski mediji su dobili dozvole Privremenog medijskog komesara.

Nedavno su i urednici većih kosovskih štampanih medija, uz podršku OEBS-a, potpisali Kodeks ponašanja i složili se o osnivanju Saveta za štampane medije.

Ovo su samo neki od mnogih koraka koje su međunarodna zajednica i kosovski mediji načinili zajedno. Ima i još nekoliko drugih koji su opisani u ovom izdanju Detalja, kao što je mreža KOSMA, koja povezuje skoro 30 stanica sa čitavog Kosova, koje emituju program na srpskom jeziku.

Zatim, treba pomenuti i aktivnosti obuke. Međunarodni donatori su investirali značajnu sumu novca u izgradnju potencijala lokalnih medija – od novinara i urednika, do rukovodilaca odseka za marketing. Specijalizovani kursevi, kao što je kurs koji je organizovala Akademija Deutsche Welle, sada su postali uobičajeni. Još je značajnija činjenica da su uz podršku OEBS-a sami mediji osnovali Kosovski medijski institut, koji će u budućnosti pružati profesionalnu obuku. On će predstavljati dopunu osnovnim studijama koje će pružati planirana Katedra za novinarstvo Univerziteta u Prištini i postdiplomskim studijama koje će pružati Kosovski institut za novinarstvo i komunikacije.

U ovom broju Detalja takođe se pominje koristan priručnik koji je OEBS objavio za medije i policiju – o tome kako institucije za sprovođenje zakona i institucije koje štite

pravo javnosti na informisanje mogu bolje saradivati. OEBS takođe podržava predloge vlade za dekriminalizaciju klevete, što će novinarima omogućiti da rade u slobodnijoj atmosferi.

Ipak, kao što se može videti u prvom članku, nije sve svetlo i ružičasto. Realnost je da većina lokalnih medija nije održiva u svome postojećem obliku. Mediji moraju početi da traže načine za preživljavanje ili će ih ekonomska realnost primorati da prestanu sa radom. Ovo tržište ne može izdržati postojeći broj medija.

Strategija za manjinske medije, koju je nešto ranije ove godine usvojila Vlada, trebalo bi da učini puno na obezbeđivanju pristupa nealbanskih zajednica medijima na njihovim jezicima, a biće odobrene donacije za podršku širenju i održivosti manjinskih medija.

Ipak, OEBS se neće jednostavno odreći svog mandata za pomoć razvoju medija, ali je osnovni razvoj priveden kraju. Institucije čije je osnivanje pomogla Misija – Nezavisna medijska komisija, Savet za štampane medije i Kosovski medijski institut, koji će početi da sa radom sledeće godine – preuzeće veće odgovornosti kao lokalne institucije koje se bave interesima kosovskih medija.

Nadamo se da će vam ovo izdanje Detalja biti interesantno, posebno deo o aktivnostima kancelarije OEBS-a u Lipljanu. Naše aktivnosti ipak utiču na živote ljudi.

nastavak sa 1. strane

emitovanje na čitavoj teritoriji Kosova, smatrajući da je veće bolje, ignorišući lokalne slušaoce i njihove želje za lokalnim vestima," kaže Laue. Reakcija građana je slična. Usled nedostatka lokalnih novina i TV, radio je jedini izvor informacija.

Čak iako stanice razvijaju svoj koncept za svoje ciljne slušaoce – većina neće biti u mogućnosti da ga primeni. Nedostatak novca ograničava i kadar. Kao posledica sve više i više stanica umanjuje svoje programe i pretvara se u muzičke medije: prenoseći samo muziku, i živeći od naplate pozdrava i čestitki. Vesti se mahom re-emituju od stanica kao što su Dojče Vele, BBC ili Glas Amerike. 61 posto vlasnika mora davati sopstveni novac ili da se osloni na porodice u inostranstvu, donatore ili KFOR, navodi se u izveštaju. Dugoročni ugovori za emitovanje se pretvaraju u jednu od najbitnijih podrški za medije.

"Bitno je razumeti da su interesi KFOR-a skoncentrisani na bezuslovni pristup medijima da proizvode njihove programe i poruke," objašnjava Laue. "Ovaj pristup ne treba da se meša sa namerama OEBS-a i drugih organizacija po pitanju razvoja medija." Ipak, izveštaj i njegovo predstavljanje pokrenuli su dijalog između OEBS-a i KFOR-a. Forum svih aktera planiran je za decembar.

Prezentacija izveštaja ima isti uticaj na druge aktere. Reakcije su bile sledeće "odlično

obavljen posao" i "vi ste potvrdili ono što smo mi oduvek i mislili, ali nikada nismo mogli da dokažemo" do "veoma vredna stvar za razvoj naše buduće strategije." U nekim slučajevima analize su imale direktan uticaj na aktivnosti koje su bile u toku. Misija OEBS-a sada koristi rezultate da prilagodi svoju strategiju za podršku stvaranju mnogo stabilnijeg i kvalitetnijeg sektora elektronskih medija.

Pored svega, nisu baš svi zaključci negativni. Postoji mali broj stanica koje odlično shvataju što slušaoci očekuju i koja je uloga medija u demokratskom društvu. Na primer, vesti i informativni program Radija "Kontakt Plus" u Severnoj Mitrovici ocenjeni su visokom ocenom. Radio "Tema" u Uroševcu i Radio "Dodona" u Glogovcu su razvili uspešan koncept za održavanje dobrog odnosa između radio stanica i slušaoca.

Određeni broj drugih medija se takođe može prepoznati po nekoj pozitivnoj praksi. Ipak, jedna radio stanica privlači pažnju jednostavnošću svoje priče. Radio "Restelica", smešten u udaljenom planinskom selu, usled nedostatka gotovo bilo kakve komunikacijske tehnologije ipak predstavlja pravi centar zajednice tog sela. Ukoliko je potreban doktor, on se traži preko radija. Ako je u pitanju slučaj neke nesreće, ljudi se mobilisu preko radija. Za slučaj nekog venčanja i to se takođe prenosi putem radija kako bi i ostatak sela slavio. Drugačije je samo u slučajevima smrti: onda vlasnik isključuje predajnik, ali i dalje svi znaju o čemu se radi.

DETAILS

Newsletter published by
the OSCE Mission in Kosovo

OSCE HQ, Prishtinë / Priština, Kosovo
Tel: +381 38 500 162, Fax: +381 38 500 188
E-mail: press.omik@osce.org
Web site: www.osce.org/kosovo

Direktor izdanja:

Sven Lindholm

Glavni urednik:

Nikola Gaon

Urednici:

Hasan Sopa, Armend Tahirsylaj (Detaje)

Slaviša Mladenović (Detalji)

Dizajn:

Shpend Kada

Saradnici:

Julius Bott, Radka Betcheva, Mevlyde Salihu,
Lizabeta Paloka, Chris Cycmanik, Arben Hajredinaj,
Edita Bučaj, Edit Kovacs, Laurus Oseku, Vardon Hoxha,
Mirdita Retkoceri, Berat Reçica, Predrag Rasić,
Vladan Trifić, Danijela Mitić, Mustafa Skenderi

osce

Mission in Kosovo

Ograničavanje od odgovornosti:

Izraženi stavovi ili objavljen materijal ne izražavaju neophodno politiku, mišljenje ili poziciju misije OEBS na Kosovu.

Obuka TV novinara u Gnjilanu

Radka Bečeva, OEBS

Zanemareni u smislu svoje važnosti, lokalni mediji – od seoskih radio stanica do lokalnih listova – ipak su prvenstveni izvor izvora informacija za mnoge građane. Svojim prisustvom u određenoj oblasti lokalni novinari mogu pružiti informacije skrojene u skladu sa potrebama određene zajednice ili geografske oblasti. Kombinovanjem izveštaja o lokalnim pitanjima sa relevantnim nacionalnim vestima, priče lokalnog značaja dobijaju značajan uticaj na regionalno javno mnjenje, pa i šire javnosti uopšte.

Ukoliko proizvode nepristrasne, kvalitetne i informativne programe lokalni mediji mogu uticati na odgovornost lidera zajednica u njihovim odlukama, a takođe mogu, uopštenije rečeno, da povećaju uticaj na demokratske procese i post-ratno pomirenje. Lokalni novinski mediji su posebno bitni tokom perioda tranzicije, u kome je sada Kosovo, gde je od suštinske važnosti mogućnost medija da motiviše i aktivno uključi ljude u društvene procese, kao što je primena standarda za Kosovo.

U Gnjilanu, OEBS radi na unapređenju profesionalnih veština regionalnih televizijskih novinara. Pošavši od napora Misije OEBS za

funkcionisanje medija u skladu sa priznatim novinarskim standardima, prevashodni cilj ovog projekta je poboljšanje izveštavanja o lokalnim pitanjima i ohrabrivanje visokog nivoa profesionalizma i odgovornosti prema slušaocima.

Kancelarija OEBS je odabrala 17 ambicioznih lokalnih televizijskih novinara iz Gnjilanskog regiona, koji su, u periodu od jula do septembra, prisustvovali na dva predavanja koja su održali predavači sa Akademije "Deutsche Welle" – Nemački međunarodni Centar za obuku novinara. Predavanja su bila na temu pisanje vesti, dokumentarci i izveštavanje.

Novinari – koji rade i za Albanske i za Srpske lokalne televizijske stanice – mogli su čuti kako da poboljšaju izveštavanje o lokalnim političkim, ekonomskim i društvenim pitanjima. učesnici i treneri su detaljno analizirali njihove priče. Treneri su dali praktične savete i preporuke kao i primere istraživanja i radova iz Nemačke i drugih delova sveta.

"Ono što se meni sviđa u vezi ove obuke jeste da je stvarno praktična – posebno u delu o produkciji," kaže Vjosa Krueziu, novinarka

TV VALI, nakon jednog od časova.

Tokom predavanja o dokumentarcima i izveštavanju, prikazani su i analizirani izveštaji koje su pripremili učesnici, iz srpske, albanske i romske zajednice. Dokumentarac o ratu 1999, koji je snimila jedna Albanska TV stanica, isprovocirala je raspravu o izveštavanju u post-konfliktnom okruženju.

"Za mene, razgovor o 'teoriji 5 ključnih stvari' je bio naj interesantniji deo obuke," kaže Gyner Muja, kameraman TV MEN. "U vežbama sam naučio kako da napravim pravilne snimke i kako da kroz njih pošaljem poruku gledaocima."

Oba treninga su veoma značila učesnicima, koji su se složili da znanje koje su dobili na treningu doprinosi njihovim profesionalnim aktivnostima. Nenad Našković, iz TV ZOOM, bio je posebno zadovoljan nakon završnog časa obuke: "Siguran sam da je naše znanje bogatije a da su nam veštine poboljšane. U budućnosti ova obuka mi može samo pomoći u mom poslu, tako da sa uspehom mogu da prevaziđem teške situacije."

Obuka o pravljenju vesti i dokumentaraca obuhvatila je i nekoliko praktičnih vežbi. Trening je organizovan za određen broj novinara iz regiona Gnjilana i trajao je od jula do septembra 2005.

Dekriminalizacija kleveta i uvreda

Mevljude Saljihu, OEBS

Četiri člana Odbora za medije Skupštine Kosova i dva pravna savetnika premijera, kao predstavnici delegacije Kosova, oputovali su u Strazbur, u Francuskoj, 12-og oktobra 2005, kako bi prisustvovali sastanku eksperata koji je organizovao Savet Evrope radi pregleda nacrtu kosovskog Zakona o klevetama i uvredama.

Ovaj nacrt zakona uskoro treba da izgleda Skupština, a pripremila ga je Pravna kancelarija premijera Kosova, u saradnji sa međunarodnim i lokalnim ekspertima, Misijom OEBS i Privremenim komesarom za medije još pre dva meseca. Kada bude usvojen u Skupštini dekriminalizovaće klevetu i uvredu.

To znači da se prijave za klevete i uvrede na Kosovu više neće tretirati kao krivično delo, već će biti regulisane u skladu sa građanskim zakonom. Dokazani slučajevi klevete u buduću neće se kažnjavati kaznama zatvora, već novčanim kaznama i drugim merama, kao što su javno izvinjenje i opoziv.

Na Kosovu su zabeleženi slučajevi novinara koji su kažnjavani kaznom zatvora zbog klevete ili uvrede. Zabeleženi su i pre i posle konflikta 1999. godine.

“U junu 2004. jedan novinar iz Prizrena je osuđen na zatvorsku kaznu, ali pušten na uslovnu slobodu. S obzirom da je Zakon o klevetama i uvredi deo Krivičnog zakona ovi će novinari, ukoliko budu kažnjeni u skorijoj budućnosti, morati da služe određeno vreme u zatvoru,” kaže Špresa Mulići, službenik Odseka za demokratizaciju Misije OEBS. “Iz tih razloga, prebacivanje Zakona o kleveti i uvredi iz Krivičnog zakona u Građanski, od ključne je važnosti i preke potrebe,” dodala je ona.

Sastanak eksperata u Strazburu iskorišćen je u dve svrhe, da se izvrši pregled nacrtu zakona i primeni ekspertiza Saveta Evrope, kao i da se dobije dalja podrška zakonodavaca za dekriminalizaciju klevete.

Učesnici ovog sastanka su se složili i izrazili nadu da će nacrt zakona biti usvojen u što skorije vreme i da će kleveta i uvreda biti dekriminalizovane. Ipak, razvoj zakona ima nekoliko faza. Nacrti zakona prolaze kroz niz razmatranja i ovaj pregled u Strazburu sigurno nije poslednji.

Trenutni nacrt Zakona o kleveti i uvredi sačinjen je na osnovu brojnih sličnih zakona iz regiona Jugoistočne Evrope. On je prilagođen specifičnim uslovima Kosova.

“Izmene su načinjene kako bi zakon odgovarao mentalitetu i kulturi Kosova, kao i finesama koje karakterišu naš narod,” kaže Mulići. “Promene oko kojih je u Strazburu postignut dogovor biće uključene u Nacrt,” dodala je ona.

Nacrt Zakona, onakav kakav je sada, tek treba izneti pred javnost, što takođe može dovesti do daljih promena. Nakon toga Nacrt Zakona treba da prođe kroz proceduru usvajanja u Skupštini, a nakon što stupi na snagu biće još jednom poslat Savetu Evrope i Evropskom Sudu za ljudska prava, kako bi bili sigurni da su ispoštovani svi principi ljudskih prava i da je u skladu sa važećim zakonima Evrope.

Napomenimo i to, da kosovski mediji nisu izuzetak kada je u pitanju kršenje kodeksa ponašanja. “Mi imamo medije na Kosovu koji često izvrću činjenice i manipulišu istinom. Ove pojave mogu se klasifikovati kao napad ili kao uvreda,” objašnjava Mulići.

Ipak, bitno je da se novinari tokom pisanja priča, bile one dobre ili loše, ne plaše zatvora. S obzirom da se nepoštene ili nepotvrđene priče mahom objavljuju protiv političkih ličnosti, u demokratiji je jako važno da ove iste ličnosti ne mogu da koriste instrumente poput zatvora, kako bi zaplašili novinare i obeshabrali ih da objavljuju priče o osetljivim pitanjima, kao što su korupcija ili slična društveno neprihvatljiva dela.

Nakon 1999, sve žalbe na rad medija je prvo razmatrao Privremeni medijski komesar. Bilo je slučajeva kada su mediji platili zaista visoke novčane kazne. Pojedinci nezadovoljni odlukom Komesara mogli da se žale Opštinskom sudu i podnesu prijavu prema Krivičnim zakonu. Najbolji primer za to je slučaj novinara iz Prizrena.

Onda kada novi zakon stupi na snagu, žalbe kleveta i uvreda regulisaće se u skladu sa odredbama Građanskog zakona, a prekršioći će se kažnjavati novčanim kaznama a ne zatvorom. Kao podrška ovom zakonu funkcionisaće Savet za štampane medije i Nezavisna medijska komisija, institucije koje su osnovane uz podršku OEBS-a, zadužene za regulisanje rada štampanih i elektronskih medija.

Četiri člana Komiteta za medije Skupštine Kosova i dva pravna savetnika (levo i desno) u pratnji Privremenog medijskog komesara, Boba Žileta (u centru), prisustvovali su sastanku koji je, 12. oktobra 2005, organizovao Savet Evrope, kako bi se razmotrio kosovski Zakon o kleveti i uvredi

Samoregulisanje rada kosovskih medija putem Saveta za štampane medije

Novinari često kažu da vesti rođene sa izlaskom sunca do zalaska sunca više nisu vesti. Kako bi održali korak sa ovim intenzivnim krugom novinari širom sveta su u stalnoj potrazi za novim informacijama i pričama. Iz tog razloga oni ponekad učine nešto što nije u skladu sa Kodeksom ponašanja štampanih medija. Upravo iz tih razloga, postoji potreba za nadzorom medija i intervencijama. One se obično preduzimaju kroz samouredivačke mehanizme medija.

Lizabeta Paloka, OSCE

Završetkom konflikta 1999. godine, rad lokalnih medija nije regulisala nijedna domaća institucija. Zarad rešavanja ove situacije, Misija OEBS na Kosovu je, kao Stub Privremene administracije Ujedinjenih nacija zadužen za izgradnju institucija, tada osnovala kancelariju Privremenog medijskog komesara. Kancelarija je tada bila zadužena i za štampane i za elektronske medije. Međutim, kako sam naziv ove institucije kaže, ona je privremena. Dugoročno rešenje za regulisanje rada medija leži u uspostavljanju lokalnih ovlašćenih tela.

Osnivanje Saveta za štampane medije

Jedno takvo telo osnovano je ovog leta. Savet za štampane medije, kako je nazvano, je udruženje štampanih medija i kao takvo služi kao telo samoregulisanje. Glavni zadatak Saveta je da nadgleda ponašanja štampanih medija i da obezbedi primenu principa navedenih u Kodeksu ponašanja štampanih medija, koji su, na proleće ove godine, usvojili svi medijski akteri. Da bi postao član Saveta štampani medij mora da potpiše Kodeks ponašanja štampanih medija i statut Saveta.

Članovi Saveta za štampane medije, predstavnici vodećih listova na Kosovu, prihvatili su ga sa velikom odgovornošću i ovlašćenjima. Na primer, Savet može izreći novčanu kaznu ili da naredi štampanim medijima da objave njegove presude.

Doprinos slobodi izražavanja

Članovi Saveta na njega ne gledaju kao na telo koje vrši pritisak nad medijima. Oni ga vide kao telo koje doprinosi slobodi izražavanja i samoregulaciji. Predrag Radonjić, zamenik direktora odbora Saveta, kaže da Savet može da funkcioniše valjano samo ako svi uključeni štampani mediji ne nameću restriktivne mere.

Njegov kolega, Gani Mehmetaj, izvršni direktor dnevnog lista Bota Sot i član Odbora, smatra da ovaj Savet treba da ima ulogu suda i bude prva instanca koja bi mogla da rešava medijske prekršaje. "Prvi razlog zbog kog je Savet stvoren jeste rešavanje problematičnih pitanja pre nego dostignu do suda," kaže

on. "Na ovaj način sloboda izražavanja ne može biti gušena, a u isto vreme političke partije ne mogu da zloupotrebljavaju listove kao borbeno polje ili kao mehanizam za rešavanje problema."

Struktura Saveta

Svoje zadatke Savet obavlja kroz Odbor članova i Sekretarijat. Odbor je zadužen za razmatranje i rešavanje svih potencijalnih slučajeva kršenja Kodeksa štampanih medija. Njegovi članovi su urednici, ili njihovi predstavnici, svih listova koji su članovi Saveta. To su listovi koji se objavljuju na Albanskom, Srpskom, Turskom i Bosanskom jeziku. Odbor ima i tri nezavisna člana koji nisu iz sveta medija, a nominuje i imenuje ih većina članova Odbora. S druge strane, Sekretarijat postoji da bi pružio podršku radu Odbora.

Savet za štampane medije radi za građane Kosova

Savet je telo za samoregulaciju štampanih medija na Kosovu. On nadgleda rad medija

i reaguje ukoliko je potrebno, ali je istovremeno otvoren i za žalbe. Bilo koja osoba koja smatra da je određeni štampani medij njemu/njoj naneo štetu, ima pravo da podnese žalbu Savetu (e-mail adresa: presscouncil.kosovo@gmail.com). Odbor će razmotriti žalbu i odlučiti da li je osnovana. Ukoliko se utvrdi da je neki medij prekršio pravila Odbor će izreći kaznu tom štampanom mediju, za koju utvrdi da je odgovarajuća.

Svi prihodi od kazni izrečenih medijima biće korišćeni za funkcionisanje Saveta, kao i za nadoknađivanje štete bilo kom licu.

Uloga OEBS-a

Za početno funkcionisanje Saveta, Misija OEBS-a je obezbedila početna finansijska sredstva, dok su i drugi medijski donatori takođe obećali svoju podršku.

Težeći ka unapređenju i očuvanju najviših novinarskih standarda na Kosovu, OEBS će i pored podrške za osnivanje Saveta, nastaviti sa nadziranjem i podržavanjem rada Saveta, zajedno sa drugim medijskim akterima na Kosovu.

Predstavnici većih štampanih medija učestvuju u radu Saveta za štampane medije.

Profesionalizam i otvorenost kosovskih medija ulaze u novu fazu.

Robert Žilet, američki novinar, došao je na Kosovo pre nepune dve godine na mesto Privremenog komesara za medije (PKM). Sada ova institucija, odgovorna za održanje etičkih i tehničkih standarda kosovskih medija, započinje novu fazu.

Kris Sismanik, OEBS

Kancelariju Privremenog medijskog komesara, koju je, po UNMIK-ovoj odredbi br. 2000/37, formirala Misija OEBS na Kosovu, trenutno se priprema za transformaciju u "Nezavisnog medijsku komisiju".

Ovim procesom, Kancelarija privremenog medijskog komesara će Nezavisnoj medijskoj komisiji predati odgovornost za elektronske medije, a istovremeno brigu za održanje novinarske etike štampanih medija Savetu za štampane medije.

Ove nezavisne institucije će se izgraditi na temeljima i tradiciji promovisanja evropskih standarda profesionalizma i korektnosti među kosovskim medijima koje je postavila PMK. Njihova uspešnost će biti od suštinske važnosti za razvoj kosovske samoupravne demokratije i za očuvanje slobodnog i otvorenog društva.

Robert Džilet u nastavku govori za "Detalje" o svom radu na funkciji PMK i izazovima sa kojima će se suočiti Nezavisni medijski komesar.

Pitanje: Šta je bio najveći izazov za vašu kancelariju za više od dve godine vašeg rada na funkciji Privremenog medijskog komesara?

Odgovor: Od samog početka, leta 2003 godine, bilo je jasno da će naš najveći izazov biti ubediti OEBS i UNMIK da stvaranje istinski nezavisnog, nepristrasnog i profesionalnog regulativnog tela zahteva da radnici istog ne budu vladini službenici i da budu izuzeti kao javni službenici, kao što je to slučaj svugde u Evropi. Ne žalost, ta realnost je u konfliktu sa nefleksibilnošću Unmikovog stava, pa sada, skoro 30 meseci kasnije, naš najveći izazov iz 2003 godine još uvek ostaje isti.

Pitanje: Šta smatrate najznačajnijim ostvarenjem tokom vašeg mandata?

Odgovor: Uprkos teškoćama na koje smo nailazili, moje kolege - Dan Pjetro Kaljiari i Čarls Irlić - i ja imali smo sreće da napravimo zaista izvrstan mali tim od radnika sa Kosova, koji će, ako se razreši naš najveći izazov, predstavljati potpuno profesionalnu i stabilnu agenciju za radiodifuziju. Takođe smo u Kancelariji premijera i Skupštini pronašli partnere sa kojima ćemo da razvijemo sveobuhvatni niz zakona o medijima

koji će zadovoljiti evropske standarde. Tu uključujem i zakon o Nezavisnoj medijskoj komisiji, predlog zakona o javnom emitovanju, koji se sada nalazi u skupštinskoj proceduri, kao i predlog građanskog zakona o kleveti i uvredi koji je trenutno u procesu pripreme.

Sa RTK i KEK-om smo saradivali na uvođenju TV pretplate koja bi, do kraja sledeće godine, trebala da dovede do finansijske nezavisnosti RTK. Ove godine smo predstavili i novi, profesionalniji vid izdavanja dozvola, koji pojašnjava pravila funkcionisanja za sve radio i TV stanice, kao i neke specifične tehničke odredbe i uslove za sve medije. Ovaj novi način izdavanja dozvola naišao je na odobravanje kosovskih elektronskih medija i mi smo im zahvalni na saradnji.

Konačno, formiranje Saveta za štampane medije u septembru, omogućilo nam je da prenesemo dužnosti za kontrolu rada štampanih medija — kako bi mogli da se usredsredimo na poslednju fazu transformacije Kancelarije u Nezavisnu medijsku komisiju.

Sve ovo znači da je većina ključnih standarda vezanih za medije na Kosovu ostvarena, ili će biti ostvarena u nekoliko narednih meseci.

Pitanje: Koliko je, po vašem mišljenju, javnost upoznata sa ulogom PMK?

Odgovor: Verovatno ne mnogo, barem ne onoliko koliko bi trebalo da zna. Najefikasniji način nadgledanja medija i primene etičkog kodeksa je kroz žalbe informisane javnosti koja zna koji su osnovni etički zahtevi i zna da će podnošenje validne žalbe doneti rezultate. Ovo podrazumeva stabilno i sistematsko javno obrazovanje u trajanju od nekoliko godina. Kancelarija PMK to nije uradila. Nadam se da NMK hoće.

Pitanje: Da li je već formiran Savet za štampane medije, odgovoran za uvođenje etičkog kodeksa za štampane medije? Šta mislite kakve će rezultate Savet dati na duži period?

Odgovor: OEBS je preuzeo vodeću ulogu u aktivnostima na polju štampanih medija na Kosovu kako bi osnovao Savet za štampane medije, a stvari se odvijaju dovoljno dobro

da smo bili u prilici da našu ulogu u regulisanju ovih medija privedemo kraju. Savet još uvek nije počeo da radi na žalbama, ali će svakako preuzeti i tu dužnost veoma uskoro. Savet za štampane medije čine predstavnici svih dnevnih i nedeljnih novina. Oni se upotpunjuju, ali i shvataju da imaju zajednički interes po pitanju poštenog i efektivnog rešavanja žalbi javnosti — a to je zaštita i izgradnja sopstvenog kredibiliteta, kao i smanjenje rizika da se žalbe rešavaju u sudu. Ovo neće biti lako. Savet treba da pronađe mehanizam za rad sa žalbama koji neće dovesti do unutrašnjih nesuglasica među članovima Saveta, što bi dovelo do fatalnog stanja u Savetu.

Pitanje: Kakva je procentualna struktura primljenih žalbi protiv štampanih i elektronskih medija? Kakve u prirode najozbiljnije prijave?

Odgovor: Većina žalbi koje smo dobili u proteklih pet godina — više od 90 posto — odnose se na štampane medije. Većina tih žalbi odnosi se na situacije kada su novine odbile da objave repliku neke osobe, obično javne ličnosti, na tvrdnje koje su iznete o toj osobi. Najozbiljniji slučajevi koje smo dobili na početku rada PMK povezane su sa namernim naporima određenih novina, koje se više ne objavljuju, da isprovociraju napade protiv određenih pojedinaca. Srećom, takvih slučajeva više nemamo. Najozbiljniji slučajevi u poslednje dve godine odnosili su se na ponašanje određenih medija u martu 2004, kao i kršenja izbornih pravila za medije koja su počinila dva lista u jesen 2004.

Ova dva primera su izuzetak iz opšte prakse tokom poslednje izborne kampanje, tokom koje su svi ostali mediji izveštavali profesionalno. Ova dva lista još uvek nisu platila novčane kazne koje su im određene. Mi smo pokrenuli zakonske mere za prikupljanje kazni.

Pitanje: Da li su ove godine izdate nove dozvole za rad? Ukoliko jesu, koji su bili prioritarni kriterijumi za ocenjivanje zahteva?

Odgovor: U decembru 2003. napravili smo ograničeni izuzetak iz našeg opšteg moratorijuma na nove dozvole. Prihvatili smo nove manjinske i multietničke medije, ili medije koji rade u oblastima gde ne postoje lokalni mediji. Do sada smo po ovom pravil-

Privremeni medijski komesar, Bob Žilet, preuzeo je ovu dužnost u leto 2003. On je četvrti i, najverovatnije, poslednji Komesar. Početkom 2006. njegove odgovarajuće odgovornosti preuće Nezavisna medijska komisija i Svet za štampane medije.

niku izdali sedam dozvola i verovatno ćemo izdati još dve ili, najviše, tri i to tamo gde se pokaže prava potreba i kada podnosilac zahteva pokaže profesionalizam i mogućnost da vodi i finansira novu stanicu.

Pitanje: U 2001. izdato je sedam dozvola za emitovanje na čitavoj teritoriji Kosova, ali od tada više nijedna. Da li ste upoznati sa planovima NMK kada su u pitanju dozvole za pokrivanje cele teritorije Kosova?

Odgovor: Da, imamo jednu za javni servis i dve komercijalne, televizije koje pokrivaju čitavu teritoriju Kosova (RTK, TV 21 i KTV), i dve javne i dve komercijalne za radio stanice (Radio Kosovo i Radio Blue Sky, koji je deo RTK, Radio 21, kao i Radio Dukadini.) Svaki od ovih medija zahteva određen broj različitih frekvencija u različitim oblastima Kosova, kako bi pokrile ceo prostor Kosova. Pored toga, Kosovo ima više od 100 drugih lokalnih medija. Kao rezultat toga spektar frekvencija na Kosovu – koje nije veliko mesto – prilično je pun. Mi sumnjamo da ima mesta za još jednu televiziju za celu teritoriju Kosova. Pa čak i da ima mesta, treba proveriti da li na merketinškom tržištu ima dovoljno mesta za još jednu (četvrtu) televiziju. Televizija je skupa. Kada dozvolite da svi oni "jedu iz istog tanjira" rizikujete da svi oni postanu "premršavi". U bilo kom slučaju, ne možemo znati planove NMK pre imenovanja njegovog Upravnog saveta, koji određuje Skupština. Mi se nadamo da će ovaj proces biti završen do kraja ove godine. Tada će PKM postati prošlost a NMK trajni regulator medija na Kosovu.

Pitanje: Šta su vaši planovi za budućnost?

Pitanje: Misliću o tome kada dođemo do budućnosti.

Kosovski mediji formirali sopstveni institut za obuku novinara

"Kosovski medijski institut
od njih se očekuje da ko
između različitih etni

dnevnog lista Zëri.

Arben Hajredinaj, OEBS

Promena pristupa

Misija OEBS je tokom poslednjih pet godina organizovala programe obuke za kosovske novinare. Ipak, uskoro će aktivnosti u ovom polju privesti kraju. Umesto organizovanja i finansiranja obuke, Misija će od sada pružati podršku kosovskoj instituciji za obrazovanje novinara – Kosovskom Medijskom Institutu (KMI).

Istorija Instituta

U martu 2004. OEBS je pozvao Dansku Školu Novinarstva da preispita potrebe za formiranje institucije za obuku novinara koji već obavljaju dužnosti novinara. Danci su, zajedno sa predstavnicima Albanskog instituta za medije i Institutom za otvoreno društvo, održali više sastanaka sa ključnim predstavnicima medija

i donatorima. Njihovi zaključci pokazuju da je medijima na Kosovu potrebna dalja edukacija i da su donatori voljni da podrže ovakav projekat.

Radi započinjanja procesa osnivanja Kosovskog medijskog instituta, OEBS je podržao početni KMI tim – koji su činili po jedan predstavnika Danske škole novinarstva, Albanskog instituta za medije i

Septembra 2005. u Prištini je potpisan Memorandum o razumevanju između Kosovskog medijskog instituta, Danske škole novinarstva i Misije OEBS o podršci Institutu.

beogradskog Centra za profesionalizaciju medija – u uspostavljanju KMI radne grupe koja će biti uključena u čitav proces. Radna grupa, koja je okupljala predstavnike medija iz svih regiona Kosova, bila je zadužena za stvaranje platforme i obezbeđivanje uslova za rad instituta. Njihove osnovne dužnosti bile su kvalitet buduće obuke i finansijska održivost.

Utvrđivanje ciljeva

Radna grupa je razvila koncept Instituta. Napravljen je dogovor da institut treba da podrži razvoj profesionalnih veština, standarda i etike, kao i razvoj nezavisnih slobodnih i pluralističkih medija na Kosovu. Institut će takođe podržati učešće medija i novinara sa Kosova u regionalnim i međunarodnim udruženjima i aktivnosti za razvoj veza između lokalnih i međunarodnih medijskih stručnjaka.

“Rad u redakciji i kratki kursevi bili jedina novinarska obuka dostupna sedamdesetih,” kaže Zenun Čelaj, zamenik predsedavajućeg odbora KMI i zamenik urednika lista Zëri, objašnjavajući nam

važnost ovog Instituta. “Ova, prevashodno obrazovna, institucija doprineće stvaranju boljeg demokratskog dijaloga između različitih etničkih zajednica kroz sredstva modernih medija,” dodao je on.

Trenutni status

Kosovski Medijski Institut je 27. oktobra 2005. registrovan kao neprofitni pravni subjekat. Kao i mnogi drugi instituti u regionu, od kojih većina osnovana uz pomoć Danske Škole novinarstva, KMI će morati da uradi puno kako bi postao samoodrživ.

OEBS će obezbediti sredstva potrebna za početak funkcionisanja instituta u 2006. godini. Da bi smanjili troškove, KMI će saradivati sa Kosovskim institutom za novinarstvo i komunikaciju (KINIK), školom novinarstva koju je osnovala Norveška vlada, koja organizuje magistarske i osnovne studije novinarstva.

KMI i KINIK sada ispunjavaju prazninu u izgradnji medijskih institucija, koja je postojala godinama.

Pitanja samoodrživosti

Nakon prvih sastanaka KMI tima i predstavnika zajednice donatora, nekoliko agencija je izrazilo interes za podršku Institutu. Ipak formiranje institucije KMI zahteva grupu donatora koja bi podržala KMI na period od oko 3 godine, koliko je potrebno za njegovu konsolidaciju.

U međuvremenu, KMI će razviti projekte i programe za samofinansiranje. Predsedavajući odbora Instituta, Agron Bajrami, ujedno i urednik lista Koha Ditore, razvio je stratešku šemu finansiranja koja obuhvata doprinose od medija. Ipak, imajući na

umu tešku finansijsku situaciju medija na Kosovu, malo je verovatno da će oni moći da daju neki značajan doprinos u radu KMI.

U vezi ovog problema gospodin Čelaj kaže: “Osnivači ovog Instituta, Kosovski mediji, imaju težiak zadatak da omoguće normalno funkcionisanje KMI. Ja se nadam da će, nakon njihove profesionalne i finansijske konsolidacije, imati veliki interes da investiraju u svoj budući razvoj sa KMI. Ja verujem da investicije u obuku novinara imaju važnu ulogu u razvoju Kosova i regiona, a posebno u stvaranju tolerantnog i demokratskog okruženja koje služi interesima svih članova naše zajednice.”

Kao dodatak profesionalnom razvoju, Kosovski Medijski Institut postaće glavni partner u naporima za razvoj medija, u širem smislu; očekuje se da radi na istraživanjima i analizama rada medija kao i na procenama potreba za buduća poboljšanja. Ovakve vrste analiza su do sada obavljale međunarodne organizacije prisutne na Kosovu, prevashodno OEBS.

Mreža KOSMA pretenduje da, u budućnosti, postane novinska agencija

Hasan Sopa, OEBS

Ženet Mujić je službenica Misije OEBS koja se bavi pitanjima slobode medija.

Nakon konflikta 1999. godine, manjinske zajednice na Kosovu suočile su se sa stvarnim poteškoćama da putem medija dođu i do najosnovnijih informacija. Izolovani ograničenim pristupom informacijama, samo malobrojni mediji su bili u mogućnosti da manjinskim zajednicama pruže lokalne informacije na njihovom jeziku. Ovih dana, radio stanice manjinskih zajednica su veoma aktivne širom Kosova, prenoseći jedinstvene i bitne informacije za različite zajednice.

Mreža KOSMA je servis koji, sada već preko godinu dana, uspešno emituje radio program za srpsko jezičko područje. Osnovana 2001. uz finansijsku podršku Evropske Agencije za Rekonstrukciju (EAR), ova mreža je omogućila da oko 30 radio stanica svojim slušaocima pruži vesti i informacije.

OEBS, kao organizacija odgovorna za osnivanje mreže KOSMA uz pomoć lokalnih partnera, preuzela je ovaj projekat u skladu sa mandatom podrške raznolikosti i samoodrživosti medijskog sektora na Kosovu. Ideja uspostavljanja KOSMA mreže nastala je kao rezultat lošeg informisanja o izborima.

Prvi program pripremljen u Radio Gračanici

“Međunarodna zajednica je shvatila da srpska zajednica u enklava nije imala pravi pristup informacijama tokom prvih izbora održanih na Kosovu,” kaže Ženet Mujić, Službenica za slobodu medija Misije OEBS.

Stvaranjem radio mreže za kosovske Srbe, Misija je pokušala da prevaziđe nedovoljnu informisanost srpske zajednice o izborima.

Po Mujićevoj, KOSMA mreža predstavlja izazovan projekat koji je obuhvatao trogodišnje tehničke pripreme. “Započet je u januaru 2002. a nastavljen u zimu 2002-2003 kada je započet proces postavljanja mreže i obuka novinara.” Prvi program koji je emitovan preko KOSME, koji je snimila ‘Radio Gračanica’, emitovan je 20. Septembra 2004. – i to je prvi put nakon pet godina da je program na srpskom jeziku emitovan na čitavoj teritoriji Kosova.

Nedostatak informativnog programa i profesionalnih novinara

Pre ovog datuma, većina manjinskih radio stanica radila je sa istim nedostacima – a to su informativne emisije. “Samo nekoliko njih ima svoje programe,” kaže Mujić. “Oni uglavnom re-emituju vesti i informacije iz Beograda, tako da zanemaruju izveštavanje o događajima sa Kosova i usredsređuju se na beogradske teme.” Deo problema jeste i u činjenici da mnoge stanice nemaju dovoljno profesionalnih novinara koji mogu da pripreme vesti iz nezavisnih izvora do visokih tehničkih i novinarskih standarda.

Cilj KOSMA projekta jeste stvaranje mreže od svih 27 postojećih srpskih radio stanica, lociranih po srpskim enklavama širom Kosova. Kako objašnjava Mujić, “Procenjeno je da će oko 80 posto kosovskih Srba slušati radio stanice umrežene u projekat.” Ove stanice podeljene su u dve grupe: pet centralnih stanica sa tehničkim mogućnostima da šalju i primaju podatke; i nekoliko manjih u mogućnosti da prime i emituju njihov program.

Radio Goraždevac kao impresivna radio stanica

Radio vesti KOSME priprema pet radio stanica, koje se rotiraju svake nedelje. “Svake nedelje, zadužena radio stanica prima vesti drugih radio stanica, kao što su priče, vesti i informacije o događajima i svakodnevnom životu na Kosovu,” kaže Mujić. “Ovo je nešto čega nije bilo u prošlosti.”

30-minutni program podeljen je u dva dela. Prvi deo sadrži lokalne vesti, dok drugi pokriva dokumentarni program. “Mnogi ljudi nisu imali pojma šta se dešava u

drugim delovima Kosova, čak ni približno kako drugi žive. Ovo se posebno odnosilo na srpsku zajednicu, čije je kretanje ograničeno na enklave.”

U smislu pružanja kvalitetnih informacija, najimpresivnija radio stanica je “Radio Goraždevac”, kaže Mujić. “To je mala stanica, ali sa posvećenim radnicima i stvara, po mom mišljenju, veoma dobar program, posebno ako se imaju u vidu teški uslovi u kojima rade.”

KOSMA odbor ponovo menja članstvo

Ipak, neke radio stanice, čak i pet centralnih stanica, se suočavaju sa poteškoćama sa regrutovanjem visoko kvalitetnog osoblja. “Ljudi konstantno odlaze i zbog toga kvalitet programa trpi,” objašnjava Mujić.

Drugi problem u projektu KOSMA jeste da su neke radio stanice odlučile da više ne budu članovi mreže, kaže Mujić. Na primer “Radio Gračanica”, nije želela dalje učestvovati u prenošenju priča i vesti multietničkog sadržaja. Oni se plaše da će izgubiti slušaoce koji, po njima, nisu navikli na multietničke priče koje prikazuju pitanja kosovskih Albanaca.” Iz tog razloga, rukovodeći odbor KOSME je morao razmotriti svoje članstvo, pa je samo od 12 do 15 radio stanica odlučilo da na duži rok ostane deo mreže.

Vremenom, kada budemo govorili generalno o samoodrživosti medija na Kosovu, mišljenje Mujićeve je da svi projekti, uključujući KOSMU, treba da naprave samoodrživ program kako bi privukli reklamne prihode. “U osnovi, oni moraju da čine korake ka prihvatanju ustaljenih struktura zapadnih zemalja, tako da vi zapravo možete da procenite da li neki program gubi ili dobija slušaoce. To treba da se dogodi ovde.”

Pored samoodrživosti, od KOSME se očekuje da zadrži svoj status bitnog servisa i da se razvije u novinsku mrežu. Prikazujući svoju široku svrhu, KOSMA program nije poznat samo slušaocima na Kosovu, već se emituje i u nekim delovima Hercegovine i Crne Gore. Radio stanice Hercegovine i Crne Gore preuzimaju program sa veb sajta jedne centralne radio stanice, i onda ga re-emituju svojim slušaocima. “Na određen način, KOSMA može da predstavlja pravu novinsku agenciju na duži period,” zaključuje Mujić.

Vodič za predstavnike policije i medija

Edita Bučaj, OEBS

Odnosi između novinara i policajaca često su zategnuti. Dok su jedni pod stalnim pritiskom da prenesu vesti svakog dana i sata, drugi veoma često stvari posmatraju pažljivo i sa strpljenjem kako bi uhvatili kriminalce i doveli ih pred lice pravde.

Česta se dešava da na mesto zločina prvi stignu policajci i reporteri. Zbog njihovih kontradiktornih planova, veoma često umesto saradnje dođe do nepotrebne sumnje i neprijateljstva. Uvidevši ovo Misija OEBS-a na Kosovu je nedavno objavila džepni priručnik koji za cilj ima sprečavanje konflikta i nesporazuma između ove dve grupe.

Pokrivajući osam oblasti preuzetih iz zakona i uredbi na Kosovu, ovaj vodič predstavlja i sredstvo za brzo snalaženje. Priručnik sadrži uputstva o tome kako policajci i novinari treba da se ponašaju jedni prema drugima u stresnim situacijama, a istovremeno pruža praktične primere poboljšanja saradnje

na slučajevima priča o krivičnim delima i krivičnim istragama.

Cilj ovog priručnika, koji je u skladu sa modernom Evropskom praksom, je da se prekine sa praksom da novinari štampanih i elektronskih medija ne prihvataju savete policije. Sa druge strane on ohrabruje policajce da saraduju sa novinarima za dobrobit javne bezbednosti i u cilju zadovoljenja potreba običnih građana za novostima i informacijama.

Objavljivanje džepnog priručnika, koje je preuzela Misija OEBS-a u skladu sa svojim mandatom za izgradnju potencijala, treba da ohrabri razvoj zdravog odnosa otvorene komunikacije između policije i medija, nudeći tom prilikom proces u dva smera koji dovodi do važnih rezultata u oblasti vladavine zakona. Na kraju krajeva policija i mediji imaju zajednički cilj – da rade za istinu i pravdu.

Kako bi se stvorili bolji radni odnosi između policije i medija OEBS je tokom proteklih godinu dana organizovao niz sastanaka i radionica.

Nove epizode serijala Ulica Sezam

Skoro godinu dana nakon dolaska na Kosovo, Ulica Sezam, najpoznatiji dečiji program na svetu, nastaviće se sa emitovanjem i u 2006. sa 26 novih kratkih epizoda snimljenih na Kosovu. Novi sadržaj predstavlja nastavak 26 epizoda koje su već snimljene za prvu sezonu.

Kris Sismanik, OEBS

Kosovska verzija serije Ulica Sezam, koju su sponzorili Misija OEBS na Kosovu, UNICEF i USAID, počela je sa emitovanjem u decembru 2004. Program koji kombinuje zabavu i učenje uz proučavanje tolerancije i poštovanja, sinhronizovan je na albanski i srpski jezik i obuhvata 52 epizode godišnje.

Epizode snimljene na Kosovu su originalnog sadržaja i prikazuju svakodnevni život dece na Kosovu.

Ovi segmenti obuhvataju naslove kao "moj dug put do škole" i "ovo je moja porodica," i prikazuju tradicionalne igre i muziku, posetu zubaru, kako slepi dečak Albanac uči svoju sestru da svira klavir, decu romske zajednice kako proslavljaju proleće, i srpsku decu kako uživaju u lutkarskom pozorištu.

Svaki film je poslat u "Radionicu Ulice Sezama" čiji su producenti u Nju Jorku pregledali svaku sekvencu i izjave dece sa Kosova, kao i to koliko je scenario autentičan. Glavna ideja Ulice Sezam je da deca shvate poruku filmova i da pronađu sebe u tome, a da pritom i uče iz nje.

Shpresa Mulliqi, radnik Misije OEBS-a i majka troje dece, kaže da njena deca jedva čekaju ovu emisiju. "Moja deca uživaju u epizodama na bilo kom jeziku. Oni su fas-

cinirani time što mogu da upoznaju decu drugih kultura. Oni shvataju da su isti – iste pesme, filmovi i zajednički interesi. Ukratko, oni se pitaju zašto se ne druže sa tim dečacima i devojkicama," kaže Mulliqi.

"Roditelji čak vide dobrotu i kulturna bogatstva Kosova," dodaje ona.

Nova sezona Ulice Sezam obećava da će nastaviti da uči decu o važnosti osnovnih principa u godinama njihove bezbrižnosti.

Emitovanje 52 epizode "Ulice Sezam" počelo je u decembru 2004. Od decembra 2005. deca sa Kosova imaju priliku da prate 52 nove epizode.

Kancelarija OEBS u Lipljanu: Welcome - Mirë se vini - Dobrodošli!

Sledećih nekoliko članaka prikazuje rad kancelarije OEBS-a u Lipljanu, koja u svojoj zoni odgovornosti pokriva tri opštine - Lipljan, Štimlje i Glogovac.

Autori članaka: Edit Kovač, Lauras Oseku, Vardon Hodža, Mirdita Retkoceri, Berat Rečica, Predrag Rašić, Vladan Trifić

Kancelarija OEBS-a u Lipljanu locirana je u oblasti koju često nazivaju kao "mini Kosovo". Kosovski Srbi, Romi, Aškalije, Hrvati i Bošnjaci koegzistiraju sa većinskom Albanskom zajednicom u pravom slislu te reči.

Po rečima šefa ove kancelarije, Edit Kovač, ovo je osnovni razlog zašto je program eksperata za ljudska prava Misije OEBS prvo započeo u opštini Lipljan. "Svrha ovog programa je da se opštinskim vlastima pruži ekspertiza o ljudskim pravima, kako bi opštinsko zakonodavstvo i njene aktivnosti bili u skladu sa međunarodnim, a posebno Evropskim, standardima ljudskih prava," kaže ona i dodaje: "Ovde su za to postojali uslovi". Ovaj program je uskoro proširen i na Glogovac i Štimlje.

Pored toga, tim za demokratizaciju ove kancelarije, pruža podršku pomenutim opštinama. Oni nadgledaju njihov rad, imaju savetodavnu ulogu i organizuju odgovarajuće programe za izgradnju potencijala kadrova. "I za ove aktivnosti postoji plodno tlo," smatra Kovač.

Edit očekuje da, u svetlu budućeg restrukturiranja UNMIK-a i OEBS-a, ova veza između

OEBS-a i opštine postane čak i jača. OEBS će uspostaviti Nadzorne timove u svih 30 opština na Kosovu. "Predviđeno je da timovi za ljudska prava i službenici za demokratizaciju svakodnevno blisko sarađuju sa predstavnicima Prvremenih institucija. I naša kancelarija i opštinski lideri pozdravljaju ovaj pristup i očekuju njegovu primenu početkom sledeće godine," kaže Kovač, i dodaje: "U stvari opština Lipljan će biti jedna od prve četiri pilot opštine u kojima će se prvo primeniti ovaj pristup."

Kao i svuda na Kosovu, ne postoje dve potpuno iste opštine. One oslikavaju različite nivoe razvoja, demografske pokazatelje, etnički sastav i društvenu realnost. Iako su većina problema i izazova razlikuje, mogu se otkriti i sličnosti, na primer, zajednički problemi nezaposlenosti i nedostatak ekonomskog prosperiteta. "OEBS, uz pomoć svih lokalnih i međunarodnih partnera na terenu pokušava da shvati kompleksnost okruženja i da odgovore na potrebe zajednica," objašnjava Kovač.

Ona naglašava da se svi projekti OEBS-a opisani u narednim člancima bave rešavanjem ovih problema, tako što grade mostove među zajednicama i omogućuju

aktivno učešće pojedinaca u procesu donošenja odluka na lokalnom nivou i njihovom izvršenju.

Edit Kovač od leta 2003. vodi kancelariju OEBS u Lipljanu

Glogovac – izuzetak iz pravila

"Dobro smo prošli u proceni standarda. Dobili smo primedbe samo u vezi poštovanja pravila o korišćenju jezika, što je prihvatljivo, s obzirom da smo mi izuzetak, jer nemamo manjinskih zajednica," kaže Ibrahim Hajdari, Opštinski koordinator za standarde u Glogovcu. Zapravo, po proceni standarda koju je obavilo Ministarstvo za lokalnu upravu u Glogovcu postoje samo dva sporna pitanja: politika korišćenja zvaničnih jezika i učešće građana u procesu donošenja odluka.

Transparentnost kao prioritet

Kada je u pitanju prvi problem, zvaničnici opštine dele mišljenje opštinskog koordinatora za standarde. Međutim, kada je u pitanju učešće građana, Ragip Đoshi, opštinski službenik za informisanje, kaže:

"Transparentnost i odgovornost su bez sumnje predstavljaju osnovu demokratije. Naša opština daje prioritet transparentnosti."

Kao uspeh Gjoshi navodi sastanke sa građanima, opštinski odbor i magazin 'Spektri' – opštinski časopis, koji finansira Misija OEBS u okviru projekta za podršku aktivnostima opštinskih službenika za informisanje. "Kroz mesečni časopis 'Spektri', mi delimo poglede i informacije o opštinskim aktivnostima. Mi takođe smatramo da nemamo prava da sudimo šta je ispravno a šta je pogrešno – kada je u pitanju razmena informacija. Naš zadatak je da obaveštavamo javnost," dodaje Đoshi.

Podrška OEBS-a dobrodošla

Predsednik opštinske skupštine, Gani Suljaj, pozdravlja podršku OEBS-a u procesu

primene standarda. "Bili smo prva opština koja je javno osudila uništavanje znakova na srpskom jeziku i reagovali smo u skladu sa tim. Znaci su odmah popravljani," kaže Sylaj.

Kao jednu od najznačajnijih aktivnosti opštine on je pomenuo Industrijski park u Glogovcu. "Dobili smo sredstva Vlade u vrednosti od 3.1 milion evra nakon pobede na centralnom konursu." Gospodin Suljaj takođe navodi razne opštinske projekte koje su finansirali donatori kao Svetska Banka i Institut RIINVEST. "Sa ovakvom vrstom finansijske pomoći opština je uspela da napravi nacrt Strategije lokalnog ekonomskog razvoja," rekao je on.

Na pitanje o problemima on je brzo odgovorio: "Nedostatak stručnosti za pripremu lokalnog zakonodavstva i 'centralizovani način upravljanja stvara probleme', posebno na polju opštinske inspekcije."

OEBS-ov doprinos reintegraciji manjina u Maguri

Odnosi između kosovskih Albanaca, Srba i Roma u etnički mešovitom selu Magura, u opštini Lipljan, bili su pre 1999. godine prijateljski. Tada je preko 1460 rudara Magurskih rudnika jelo isti hleb

Rahim Redžepi, pripadnik aškalijske zajednice i koordinator programa dodatne nastave – zajedničkog projekta Misije OEBS-a i Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnologiju, za podršku uključenju Roma, Aškalija i Egipćana u osnovno obrazovanje – kaže da je ovaj odnos ponovo dobar. Glavni problem sa kojim se selo suočava jeste nezaposlenost i nedostatak obrazovnih mogućnosti.

Proces povratka

Proces povratka u Maguru započeo je sredinom 2002. godine, kada se u selo vratilo prvih 11 aškalijskih porodica. Prema rečima Hasana Avdulaha, predstavnika ove zajednice, sada tamo živi 35 povratničkih porodica.

Ipak, nisu sve porodice bile dovoljno jake da ostanu. Tokom poslednje četiri i po godine nekih sedam porodica odlučilo je da napusti mesto zbog nedostatka ekonomskih mogućnosti.

Pomažući opštini Lipljan koja je, kroz socijalnu šemu smeštaja, omogućila proces povratka romskih i aškalijskih porodica u Maguru iz kampa u Plemetini, kancelarija OEBS-a je započela veoma dobrodošao praktični poslovni trening za ekonomski nerazvijeno stanovništvo. Trening obuhvata razvoj poslovnih veština i od avgusta 2005. do danas obučeno je 250 ljudi.

Integracija društva

Reintegriranje lokalne zajednice nije lako, objašnjava Ljuljzim Čerimi, pripadnik zajed-

nice Aškalija i učesnik OEBS-ovog treninga. Njegova nova profesija električara, bila je ključ njegove integracije Maguru. "Mi kao zajednica se ne možemo integrisati ukoliko nemamo kontakata sa drugim zajednicama. Do sada sam radio u 50 do 60 posto domaćinstava u Maguri. Zahvaljujući mojoj profesiji većina ljudi u selu me pozdravlja kada me vidi," kaže on. "Kontakt i odnosi su glavni razlozi koji su me naveli na otvaranje multietničkog Omladinskog Centra, koji će privući zajednice Aškalija, Roma i Albanaca iz susedna tri sela."

Potreba za obrazovanjem

Multietnički omladinski centar nije prva Čerimijeva inicijativa. On je uz pomoć OEBS-a već osnova nevladine organizacije pod nazivom 'Aškan'.

Iako je prevashovni zadatak Aškana da pomogne svim zajednicama pružajući humanitarnu pomoć, u hrani i odeći, kao i osnovno kompjutersko obrazovanje i časove stranih jezika, oni takođe pokušavaju da dostignu stabilni razvoj kroz adekvatno obrazovanje.

Po Čerimiju, koji je i sam bio kompjuterski neobrazovan pre osnivanja Aškana, zajednica Aškalija je u poslednjih 15 godina bila u stagnaciji kada je u pitanju obrazovanje. Tek 2003. nekoliko dece iz ove zajednice pošlo je u osnovnu školu 'Jeronim de Rada' u Maguri.

Zajednica se sada nada da će poslati i ostalu decu u školu, ali je problem što je većina

njih propustila da pohađa nastavu sa svojim vršnjacima. Kao odgovor na ovaj problem, Misija OEBS-a i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju, su u oktobru 2004. započeli program dodatne nastave, koji bi trebalo da olakša uključivanje romske, aškalijske i Egipćanske dece u osnovno obrazovanje.

Oko 70 dece školskog uzrasta iz Magure, Mostina, Malog Alaša, Male Dobraje i Vrela do sada je pohađalo dodatnu nastavu. Albanski nastavnici su držali po dvadeset školskih časova nedeljnoj u multietničkim razredima, gde je starosna dob dece bila od 7 do 17 godina, a u jednom izuzetnom slučaju čak i 25 godina. Sa početkom školske 2005.-2006. većina ovih učenika se uspešno uključila u odgovarajuće razrede sa svojim vršnjacima.

Treba znati kako preneti znanje

Rahim Redžepi, lokalni Aškalija kome je ostalo još godinu dana do diplomiranja na pravnom fakultetu, koordinira program dopunske nastave na lokalnom nivou. Oženjen sa sedmoro dece, on želi da osigura da je obrazovanje dostupno svima i u potpunosti podržava obrazovne aktivnosti koje preuzima Aškan. On takođe kaže da obrazovani pripadnik zajednice Aškalija treba da prenese svoja znanja drugi na ljude sa kojima živi, bez obzira koje su oni nacionalisti. "Upravo zato dopunsku nastavu smatram jako bitnom," kaže on.

Problemi ostaju

Problema i dalje ima. Avdulahu kaže da je od septembra 2005. ovoj zajednici isključena električna energija i da nikakvo rešenje još uvek nije pronađeno. "Obratili smo se opštini po ovom pitanju, ali nismo dobili nikakav odgovor," kaže on. Avdulahu naglašava da Aškalijska nije dato jednako pravo mogućnosti zapošljavanja. "Vi ne možete naći čak ni higijeničara koji pripada našoj zajednici, a da je zapošljen u većim institucijama," tvrdi on i nastavlja: "Mi samo želimo da radimo i steknemo prosperitet za svetliju budućnost."

Dugo očekivana privatizacija rudnika u Maguri, obećana je za početak 2006, bi mogla da dovede upravo do toga. Postoji velika nada da će sa ponovnim otvaranjem rudnika, ekonomska situacija biti bolja kao i život svih zajednica u selu.

35 aškalijskih porodica vratilo se u selo Magura.

Integracija sa gledišta omladine

U oktobru 2005. članovi Omladinske Skupštine Lipljana izveli su svoj poslednji projekat. Oni su predstavili standarde za Kosovo na kreativan i nov način. Uz finansijsku pomoć OEBS-a i podršku irskog KFOR-a i Privremenih institucija, Parada za Standarde na Kosovu dala je priliku ljudima da vide kako omladina doživljava Standarde, posebno o slobodi kretanja.

Omladinska skupština – počeci

Omladinska skupština Lipljana formirana je u junu 2003. kao deo OEBS-ovog projekta nazvanog "Omladinske Skupštine za razvoj zajednica". Ovim se mladim ljudima pruža prilika da iskoriste svoju volju za učešćem u procesima donošenja odluka vezanim za omladinu, u sklopu struktura lokalne samouprave.

Omladinske skupštine u mnogome oponašaju Opštinske skupštine. U Lipljanu postoji forum od 25 omladinaca iz različitih etničkih zajednica, koji se osećaju slobodnim da izraze svoje mišljenje, interese i odluke na transparentan i demokratski način.

Kroz ovaj program, mladi ljudi pohađaju obuke o različitim temama. Oni uče o demokratiji, o procesu donošenja odluka i primeni projekata koje se odnose na njihove probleme i pitanja vezana za njihovu zajednicu.

Omladinska skupština Lipljana je izvela različite projekte. Uspeli su da rekonstruišu košarkaški teren u Lipljanu, u blizini omladinskog sportskog centra. Takođe su organizovali sportska takmičenja i snimili dokumentarni film o slobodi kretanja. Njihov poslednji projekat bio je Parada za Standarde kada su svima na Kosovu poslali poruku da su standardi jako bitni za omladinu.

– Obuka

– Izgradnja kadrova

– Povezivanje

"Kao članovi Omladinske skupštine, prisustvovali smo na različitim obukama, što nam je pomoglo da izgradimo dobar tim i daje nam dobru osnovu za naš rad i primenu projekata. Takođe smo učestvovali na nekoliko treninga na Brezovici i u Crnoj Gori, što nam je pružilo priliku da se upoznamo, saradujemo i povežemo sa članovima Omladinskih skupština iz drugih opština na Kosovu," kaže Bujar Bitiqi, član Omladinske skupštine Lipljana.

"Omladinska skupština će nastaviti sa aktivnostima i sledeće godine uz finansijsku pomoć OEBS-a. Dodatne mogućnosti dostupne omladini uz podršku OEBS-a su najbitnije dugoročni efekat ovog projekta. Nadamo se, da će do kraja naredne godine Omladinske skupštine biti u mogućnosti da se transformišu u nevladine organizacije koje će moći da obezbedi sredstva na međunarodnom nivou, radi stabilne finansijske održivosti za budućnost nakon OEBS-a," kaže koordinator projekta omladinskih skupština, Metju Mins.

Dostignuća i izazovi

"U početku sam mislila da je učešće na sastancima i aktivnostima Omladinske skupštine gubljenje vremena ali nakon postignutih rezultata našeg rada počela sam da verujem u suprotno," kaže Miriljinda Jašanica, član Omladinske skupštine.

Sličnog je iskustva i predsednica Omladinske skupštine, Aljbuljena Brestovci. "Moje prvo mišljenje je da je omladinska skupština još jedno političko telo koje diktira omladini šta da radi, baš kao Skupština opštine. Ja ne volim politiku, i zbog toga nisam sebe videla ni kao člana a ni kao predsednika. Ali nakon svega, sada smatram da je ovo dobra prilika za uspostavljanje novih kontakata sa omladinom iz opštine u kojoj živim, sa Kosovu i izvan Kosova. Ovo je takođe najbolja prilika da razmenimo iskustva iz svih oblasti života. Ja sam jako srećna što mogu da doprinesem Omladinskoj skupštini i da u isto vreme činim nešto za moju zajednicu, opštinu i Kosovo."

Ipak, rad Omladinskih skupština nije uvek bez ikakvih prepreka, koje često oslikavaju kosovsku realnost. Jedan od najvećih izazova je kako pomiriti različite etničke grupe i to je ono što omladinska skupština Lipljana pokušava da ispuni.

Parada koju je, u oktobru 2005, organizovala Omladinska skupština u Lipljanu predstavila je standarde za Kosovo na kreativan i nov način.

OEBS pomaže razvoj malih preduzeća u seoskim sredinama

Danas, šest godina nakon konflikta, složićete se da je sveukupna situacija na Kosovu pokazala napredak. Napredak je postignut u mnogim oblastima, iako ne i na istom nivou.

Pozitivni pomaci postignuti su u javnom životu s obzirom da demokratske institucije postaju sve efikasnije. Ipak, ekonomija posebno na lokalnom nivou, je u veoma teškom stanju. Prelaz sa državno regulisane ekonomije ka otvorenom tržištu uvek dovodi do izazova i poteškoća. Kao i uvek, najviše su pogođene seoske sredine.

Nezaposlenost kao najveći problem

Slična situacija je i u Štimlju i u Lipljanu. Ekonomska situacija je najveći problem ovih opština. Nezaposlenost se procenjuje na 70 posto a verovatno je i veća među manjinskim zajednicama. "Naša kancelarija registrovala je 3,213 nezaposlenih lica od kojih je 1,253 žena," kaže Zečeria Sadriu, službenik za zapošljavanje u opštini Štimlje.

Slično tvrdi i njen kolega iz opštine Lipljan, Ismet Gaši, koji kaže da je u njegovoj opštini ukupno registrovano 9,902 nezaposlenih od čega su 4,090 žene. Oni oboje veruju da ove brojke nisu ni približne onim pravim, što se može smatrati kao nedostatak poverenja ljudi u opštinske strukture da se izbore sa ovim problemima.

Nakon konsultacija sa raznim opštinskim zvaničnicima, predstavnicima zajednica i lokalnim NVO, kancelarija OEBS-a je razvila projekat "Izgradnja potencijala ugroženih grupa u seoskim oblastima Lipljana i Štimlja". Cilj ovog projekta, započetog 1-og oktobra 2005, jeste doprinos razvoju malih preduzeća i obezbeđivanje opštinske podrške za projekte malih preduzeća.

Više od 170 osoba – sa prioritetom datim ženama i seoskom stanovništvu – predstavnika svih zajednica sada učestvuje u nekoliko treninga koji za cilj imaju razvoj veština za pokretanje malih preduzeća. Radi razvoja praktičnih poslovnih veština tokom predavanja su obrađene teme kao što su: sprovođenje istraživanja pre pokretanja posla, način označavanja proizvoda, praćenje pihoda i troškova, rukovođenje kadrovima i konkurisanje za poslovne zajmove.

Lokalne NVO kao partneri u sprovođenju projekata

Radi obezbeđivanja maksimalnog učešća i održivosti, odabrane su odgovarajuće lokalne NVO za primenu ovih projekata na

terenu. Dve iskusne NVO "Youth Vision" i "HandiKos", sprovede aktivnosti u obe opštine. Do sada su organizovani treninzi u Štimlju, Lipljanu i selu Vojnovce, i bilo je oko 90 učesnika.

Jedan od trenera, Bekim Grainca, objašnjava njihov pristup: "Pokušavamo da, što je više moguće, koristimo praktični pristup. Mi želimo da učesnici budu u mogućnosti da prenesu i primene ova znanja u njihovom svakodnevnom životu. Imamo dobar odnos sa učesnicima i nastavićemo sa kontaktima

u budućnosti kako bi ih podržali kada se budu suočili sa pravim izazovima."

Koordinator projekta za opštinu Štimlje, Tafë Fazliu, iz HandiKos-a kaže da je projekat dobro prihvaćen i od učesnika i od zvaničnika opštine, zato što se pokazao potrebnim u svakodnevnom životu Kosova. "Učesnici se navikavaju na rad na nacrtima poslovnih planova kao i na njihovu primenu. Takođe uče kako da se prijave za poslovne kredite u različitim organizacijama koje ih odobravaju," kaže Fazliu.

Razvoj poslovnih veština deo je OEBS-ovog projekta za razvoj potencijala članova manjinskih grupa u Lipljanu.

Staro Gracko: Novi početak?

Selo Staro Gracko nastalo je ranih 1920-ih. Dizajnirali su ga i izgradili ruski inženjeri i bilo je jedno od prvih urbanizovanih sela na Kosovu. Arhitektura novih kuća nije promenila originalnu lepotu sela. Zelena polja oko sela i puno drveća preovladavaju selom. Svežu izgled selu daju renovirana osnovna škola u centru sela i nedavno izgrađen Omladinski centar sa velikim fudbalskim terenom i sportskim igralištem.

Nedostatak mogućnosti za građane

Ova slika se odmah menja nakon prvih razgovora sa ljudima iz sela. Tuga, jad i nada za bolje sutra – to je ono što njihove priče govore.

Od 1999. oko 180 ljudi je napustilo selo a nakon martovskih događaja 2004. još šest porodica je napustilo selo. U međuvremenu, vratile su se samo dve porodice. Stanovnici sela žale se na nedostatak slobode kretanja, izolaciju od drugih srpskih sela i nedostatak ekonomskog prosperiteta, što predstavlja i glavni uzrok za gore navedene probleme. Tvrdnja se potkrepljuje brojkama: samo jedanaest ljudi je zaposleno u školi i zdravstvenoj jedinici, dvoje rade u KPS-u i petoro su zaposleni kao čuvari zatvora.

Da bude još gore, veliki projekti koje su primenili međunarodni donatori i PIS širom Kosova nekako su zaobišli ovo selo. Ovdašnji ljudi tvrde da su zaboravljeni bez obzira na veliki odziv birača u 2002, u odnosu na druge srpske enklave.

Podrška OEBS-a

Ipak OEBS, konstantno pomaže ovom selu. Pre dve godine, kada su održani časovi engleskog jezika i časovi rada na kompjuteru u Omladinskom Centru u Lipljanu, kancelarija OEBS-a je slične aktivnosti nastavila i u Omladinskom Centru u Starom Gracku.

“Jako sam zahvalan OEBS-u za podršku pruženu našem selu” kaže Zoran Ćirković, lider zajednice i menadžer Omladinskog centra u Starom Gracku. “Kroz sve ove godine imali smo odličnu saradnju i podržali smo sve aktivnosti obavljene u ovoj oblasti. Kada je bilo teško za Srbe da učestvuju u procesu registracije i izbora, odaziv naših stanovnika bio je preko 80 posto,” rekao je on.

Govoreći o nedavno odobrenom projekat čiji je cilj podrška revitalizaciji kulture, sporta i omladinskog života u selu Zoran Ćirković iznosi svoju zahvalnost: “Ja bih voleo da iskoristim ovu priliku da se posebno zahvalim Edit Kovač i Predragu Rašiću za svu njihovu pomoć. Projekat je od velike važnosti za ljude koji su odlučili da žive ovde. To će poboljšati kvalitet našeg života.

Putem ovog projekta dobili smo opremu za časove crtanja i slikanja, sportsku sekciju, književnu sekciju, folklorni ansambal, stolice za bioskopsku salu.” Projekat je finansirala Vlada SAD, a pod rukovodstvom OEBS-ovog Fonda za održivost zajednice, sproveo ga je Omladinski Centar u Starom Gracku.

Veliki korak za selo

“Kakvu budućnost imaju mladi ljudi nakon završetka škole?” pita nastavnica Mileva Pešić. “Kada smo primetili da su naši najmlađi bespomoćni i uplašeni, školsko osoblje, je uz pomoć predsednika sela Zorana Ćirkovića, odlučilo da reaktivira naš Kulturni klub “Sveti Sava”. Zahvaljujući Međunarodnoj Organizaciji za Migraciju i Finskom KFOR-u, koji su izgradili omladinski centar, mi sada imamo mesto gde možemo okupiti sve mlade ljude. Počeli

smo sa organizacijom folklornog ansambla, sekcije za književnost, slikanje i sport, a uz pomoć OEBS-a organizovali smo časove engleskog jezika i časove kompjutera. Organizovana je i mobilna biblioteka koja posećuje izolovana sela,” rekla je ona.

Ove inicijative sada takođe imaju finansijsku podršku Misnistarstva za omladinu, sport i kulturu. OEBS nastavlja sa daljim opremanjem omladinskog centra sa stolom za stoni tenis, materijalom za slikanje, narodnom nošnjom za folklorni ansambl i stolicama za bioskop.

“Mi smo svi ubeđeni da će ovi projekti stvoriti bolje životne uslove za omladinu sela. Mi se takođe nadamo da ćemo dobiti priliku da se povežemo sa drugim zajednicama kao što se to već dogodilo sa omladinom u Janjevu. Mi čvrsto verujemo da je došlo vreme integrisanja u društvo Kosova, jer živeti odvojeno nije više moguće,” zaključuje Mileva Pešić.

– “Snažno smo ubeđeni da je došao trenutak da se integrišemo u kosovsko društvo”, kaže Mileva Pešić, nastavnica u osnovnoj školi u Starom Gracku.

UZURPAČIJA IZDJE MJESEČNE IMOVINE

Kapitalna banka Srbije se životu srećno i prosperitetno stanje uz podršku Misije OEBS-a na Kosovu